

FREDESBORG
KOMMUNE

Administrationens 1. budgetvurdering

Budget 2025-2028

ÉN KOMMUNE – FEM UNIKKE STEDER
• FREDESBORG • HUMLEBÆK • NIVÅ • KOKKEDAL • LÅNDEJ

Administrationens 1. budgetvurdering 2025-2028

Byrådets opgave er på aprilseminaret at drøfte den forestående budgetproces og sætte de strategiske rammer for administrationens videre arbejde med budgettet frem mod augustseminaret og den endelige budgetvedtagelse.

Der er på nuværende tidspunkt ikke en ny vurdering af indtægtssiden, da den afventer økonomaftalen mellem KL og regeringen, som forventes indgået medio juni. Administrationens budgetvurdering har dermed primært fokus på udgiftssiden og de forventede udfordringer og usikkerheder, der knytter sig til den kommende budgetproces.

Kommunens udfordringer og Byrådets opgave

De overordnede budskaber i administrationens budgetvurdering kan helt kort opsummeres:

- Særligt i år er der en række usikkerheder og ubekendte faktorer, som kan få betydning for budget 2025-2028. Det betyder, at overblikket over de udfordringer, Byrådet står overfor på nuværende tidspunkt, er lidt mere usikkert end tidligere år.
- Med de kendte *drifts*-udfordringer er der nogenlunde balance på servicerammen. Usikkerhederne peger dog i retning af, at det også i år vil være nødvendigt med besparelser på driften, når vi når til august.
- På *anlægssiden* ligger budgetterne som planlagt væsentligt over kommunens teknisk beregnede anlægsramme. Der må ventes merudgifter til infrastrukturen i Nivå bymidte, men de planlagte store anlægsprojekter i øvrigt forventes at kunne igangsættes som planlagt.
- *Likviditeten* vil være udfordret i 2027, og der skal gennemføres nye initiativer for at fastholde målsætningen for kassebeholdningen.

De væsentligste usikkerheder i budgettet vedrører en række områder på både drifts-, anlægs- og likviditetsområdet.

De specialiserede socialområder er fortsat i vækst, og igen i år er der behov for at øge budgettet til områderne. Baggrunden for de årlige forventede budgetstigninger er, at Fredensborg Kommune har tradition for at budgettere med et konservativt skøn for udgiftsudviklingen primært baseret på til- og afgang af kendte borgere i det første budgetår, hvorefter det forventes, at budgettet holdes på tilsvarende niveau i overslagsårene. Dette har de seneste år betydet, at Byrådet i de årlige budgetvedtagelser har skullet tage stilling til indarbejdelse af forventede merudgifter. Det, som kan tale for at fortsætte den konservative praksis, er, at det nedsatte ekspertudvalg på socialområdet – Tranæs-udvalget – lige har offentliggjort deres anbefalinger til, hvordan kommunerne kan få mulighed for bedre at kunne styre økonomi og serviceniveau på det specialiserede socialområde. Anbefalinger, som skal ligge til grund for ny lovgivning i efteråret. Hvad ny lovgivning vil betyde for det faglige råderum og styringsmuligheder, og hvor hurtigt den vil have effekt, vides dog ikke på nuværende tidspunkt.

I sidste års budgetvedtagelse valgte de fleste kommuner at selvbudgettere. Alt tyder på, at de **selvbudgetterende kommuner** vil opnå så stor en gevinst, at bloktilskuddet i 2027 vil blive nedreguleret med 7,2 mia. kr. på landsplan svarende til 51 mio. kr. i Fredensborg Kommune. Hvad beløbet præcist lander på, vides først i 2026, så beløbet er på nuværende tidspunkt behæftet med en del usikkerhed. Byrådet bør dog forholde sig til, hvorvidt indtægtstabet i 2027 skal løses nu med vedtagelsen af budget 2025-2028 eller afvente vedtagelsen af budget 2026-2029, hvor usikkerheden om størrelsen af beløbet forhåbentlig er mindre. I forbindelse med vedtagelsen af budget 2024 besluttede Byrådet, at vi i Fredensborg Kommune skulle basere vores budgetlægning på det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, da budgettering på det selvbudgetterede grundlag på daværende tidspunkt ikke var fordelagtigt.

I de kommende år skal byggeriet af Generationernes Hus i Nivå gennemføres, hertil kommer en række andre store anlægsprojekter som Fremtidens Folkeskoler og Daginstitutioner. Kommunens måltal for **anlægsrammen** var på 135 mio. kr. i budget 2024-2027, og kommunernes anlægsramme forventes ikke løftet nævneværdigt. Kommunens anlægsbudget er på 249,2 mio. kr. i 2025, 402,4 mio. kr. i 2026, 208,7 mio. kr. i 2027 og 128,4 mio. kr. i 2028 og altså særligt i 2026 væsentligt over måltallet for anlægsrammen. Det skal understreges, at der ikke er kommunespecifikke rammer på anlægsområdet, men det må forventes, at kommunen vil blive udfordret i den fælleskommunale koordineringsproces med landets øvrige kommuner ved et anlægsprogram i denne størrelsesorden.

Byrådet har sidste år ønsket en analyse af, hvor meget anlægsbudgettet skal forhøjes med, såfremt der fremadrettet afsættes midler til den løbende **vedligeholdelse** af kommunens udendørsfaciliteter på fritidsområdet. Fritids- og Idrætsudvalget har bestilt en analyse hos NSPV med en opgørelse af vedligeholdelsesbehovet. Hertil kommer et fortsat behov for vedligeholdelsesmidler til de kommunale ejendomme, den kommunale infrastruktur og forventeligt til øget klimasikring. De kommende år vil der imidlertid ikke være plads til yderligere anlæg. Administrationen anbefaler derfor en strategi, hvor vedligeholdelsesbudgetterne øges i de år, hvor der er "plads" i anlægsbudgetterne. En sådan strategi kunne betyde, at vedligeholdelsesbudgettet bredt set løftes med et større beløb i 2028.

Med sidste års budgetvedtagelse blev besluttet en årlig **driftsreserve** på 12,5 mio. kr. med baggrund i, at budgetterne på de specialiserede socialområder blev løftet. **Anlægsreserven** var fortsat fastsat til 15 mio. kr. årligt. Det vurderes ikke på nuværende tidspunkt, at budgetusikkerheden er øget i forhold til kommunens driftsbudget i forhold til sidste år, hvorfor der i administrationens 1. budgetvurdering er taget udgangspunkt i sidste års budget og dermed en driftsreserve på 12,5 mio. kr. årligt.

Med de nuværende kendte driftsudfordringer er der et mindre råderum inden for **servicerammen** i 2025. Opgørelsen af servicerammen er baseret på, at kommunerne får et løft på landsplan på 1 mia. kr. årligt med baggrund i den demografiske udvikling svarende til ca. 7 mio. kr. årligt i Fredensborg

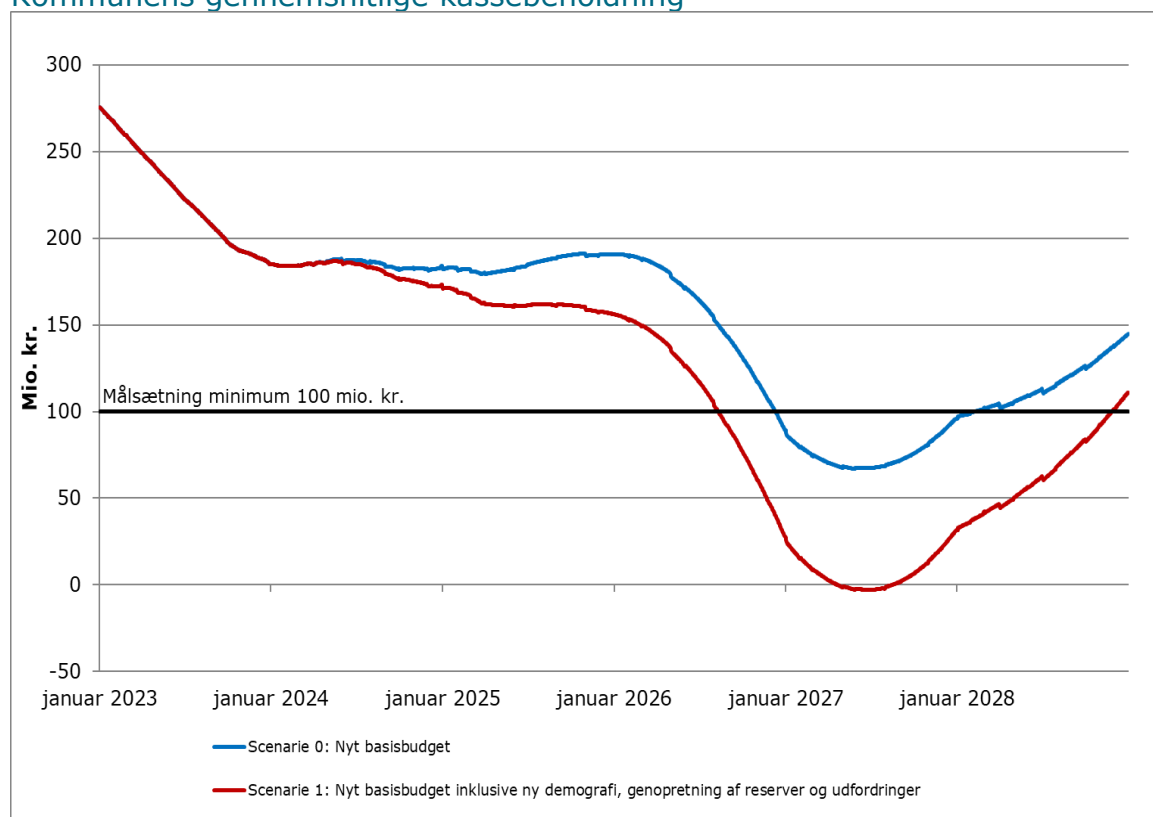
Kommune. Overholdelse af servicerammen kan dog hurtigt blive udfordret frem mod budgetseminaret i august, når der er et bedre overblik over de usikkerheder, som knytter sig til budgettet på nuværende tidspunkt samt evt. Byrådets ønsker til nye initiativer.

Med de nuværende budgetforudsætninger er der en **likviditetsudfordring**, da kommunens gennemsnitlige kassebeholdning går under nul i april 2027. Udfordringen er midlertidig, og den gennemsnitlige kassebeholdning vil overstige 100 mio. kr. igen i slutningen af 2028. Det skal dog bemærkes, at et eventuelt indtægtstab i 2027 som følge af øvrige kommuners gevinst ved selvbudgettering i 2024 ikke er indregnet i likviditetsprognosen.

Med baggrund i ovenstående vil der være behov for at få afklaret følgende spørgsmål til brug for den videre budgetproces:

1. Skal budgetteringen af de specialiserede socialområder fortsat baseres på kendte til- og afgang, dvs. at der ikke på forhånd indarbejdes en forventet stigning i overslagsårene? *Administrationen anbefaler, at den nuværende praksis fastholdes.*
2. Skal der findes løsninger på et potentielt indtægtstab i 2027 som følge af de øvrige kommuners forventede gevinst ved selvbudgettering, eller skal løsning af denne midlertidige udfordring afvente, at 2024 regnskabet er kendt og dermed skydes til næste års budgetlægning? *Administrationen anbefaler, at udfordringen delvist indarbejdes i budgetoplægget til august.*
3. Skal der udarbejdes forslag til ændrede periodiseringer i anlægsprogrammet med det formål at nedbringe anlægsudgifterne i årene 2025-2027? *Administrationen anbefaler, at der ikke for nuværende ændres i anlægsbudgettet.*
4. Skal der i budgetoplægget til august indarbejdes øgede vedligeholdelsesmidler? *Administrationen anbefaler, at der indarbejdes et beløb i 2028, hvor der er plads under anlægsrammen.*
5. Skal niveauet for driftsreserven fortsat være 12,5 mio. kr., eller skal denne opskrives til 15 mio. kr. årligt? *Administrationen anbefaler – med afsæt i sidste års budgetforlig – at de 12,5 mio. kr. fastholdes.*
6. Kan der i administrationens budgetoplæg til august arbejdes med såvel driftsbesparelser, ændringer i anlægsprojekter og ny låntagning for at løse den midlertidige likviditetsudfordring? *Administrationen anbefaler, at alle håndtag bringes i spil, da udfordringen er midlertidig.*
7. Skal der i administrationens budgetoplæg til august forlods være en ramme til nye initiativer og i så fald, i hvilken størrelsesorden?
8. Er der særlige ønsker fra partierne til besparelser (ændring af serviceniveau eller reduktion af anlæg) som administrationen skal arbejde videre med frem mod augustseminaret?

Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning

Det tekniske budgetgrundlag for budget 2025-2028

I det følgende gennemgås det tekniske budgetgrundlag, herunder nyt basisbudget, budgetudfordringer og usikkerheder, overholdelse af servicerammen, anlægsprogrammet, gæld og likviditet.

Nyt basisbudget

Det nye basisbudget for 2025-2028 dannes med udgangspunkt i vedtaget budget 2024-2027, og år 2028 dannes med udgangspunkt i 2027. Herefter indarbejdes de tillægsbevillinger, som er givet siden budgetvedtagelsen. Af tabel 1.1 fremgår basisbudgettet for 2025-2028 i hovedtal.

Tabel 1.1 Basisbudget 2025-2028 i hovedtal

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Driftsudgifter	3.190,4	3.209,6	3.239,4	3.268,6	12.907,9
<i>heraf serviceudgifter</i>	2.477,5	2.490,8	2.515,5	2.538,1	10.021,9
Anlægsudgifter	249,2	402,4	208,7	128,4	988,8
Pris- og lønregulering	0,0	157,1	313,8	478,9	949,8
Udgifter i alt	3.439,6	3.769,1	3.761,9	3.875,9	14.846,5
Skatter	-3.235,8	-3.364,4	-3.516,6	-3.674,3	-13.791,1
Tilskud og udligning	-187,3	-219,3	-249,2	-277,8	-933,6
Lånoptagelse	-38,2	-6,6	-5,1	-2,5	-52,4
Finansielle poster	24,0	-71,3	1,8	2,2	-43,3
Indtægter i alt	-3.437,3	-3.661,6	-3.769,1	-3.952,4	14.820,4
Ændring af likvide aktiver	2,3	107,4	-7,2	-76,5	26,0

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Bemærkninger til tabel 1.1:

- Drift: Stigningen i serviceudgifterne skyldes primært demografisk regulering af budgetterne på politikområderne Børn, Skole og Ældre
- Anlæg: Højt anlægsbudget særligt i 2026 med baggrund i byggeriet af Generationernes Hus og ny daginstitution i Kokkedal
- Finansiering: I 2025 er der budgetteret med et låneoptag på 38,2 mio. kr. til energiinvesteringer. I 2026 er der forudsat, at gælden til de indefrosne ejendomsskatter indfries efter overdragelse af opgaven til staten

Af tabel 1.2 fremgår ændringer siden sidste års budgetvedtagelse.

Tabel 1.2 Nyt basisbudget 2025-2028

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Vedttaget budget 2024-2027	22,8	107,7	-9,7	-77,2	43,6
Budgetrevision pr. 31. august 2023	0,8	0,1	2,9	1,3	5,0
Lånefinansiering af energiprojekter udsat fra 2023 til 2024	-14,6	0,0	0,0	0,0	-14,6
Lånefinansiering af nye energiprojekter i 2024	-6,7	0,0	0,0	0,0	-6,7
Pris- og lønregulering	0,0	-0,4	-0,4	-0,6	-1,3
Nyt basisbudget	2,3	107,4	-7,2	-76,5	26,0

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Kommunens nye basisbudget har et kassetræk på 26,0 mio. kr. over budgetperioden 2025-2028. Mod et tidligere budgetteret kassetræk på 120,8 mio. kr. i

vedtaget budget 2024 for årene 2025-2027. Ændringen skyldes overordnet set indtægtsprognosen i 2028 og lånefinansiering af energiprojekter.

Tillægsbevillinger og tekniske korrektioner

- Siden vedtagelsen af budget 2024-2027 har Byrådet vedtaget tillægsbevillinger for 5 mio. kr. i budgetrevisionen pr. 31. august 2023, som dækker over en række mindre tilpasninger af budgettet.
- På Byrådsmødet den 26. februar 2024 blev besluttet to tillægsbevillings-sager vedrørende lånoptagelse, hvor den ene sag vedrører energibesparende foranstaltninger og energibesparende projekter udsat fra 2023 til 2024 (14,6 mio. kr.), hvormed låneoptaget tilsvarende er udsat fra 2024 til 2025, og den anden sag vedrører lånefinansiering i 2025 af nye energiprojekter, som gennemføres i 2024 (6,7 mio. kr.).
- Pris- og lønreguleringen dækker alene over pris- og lønjusteringer som følge af omplaceringer og budgetrevisionen pr. 31. august 2023. Det nye pris- og lønskøn fra juni indarbejdes først samtidig med indtægtssiden i administrationens 2. budgetvurdering til budgetseminaret i august.

Ny demografiregulering, genopretning af reserver og udfordringer

Ny demografiregulering, genopretning af reserver og udfordringer er på nuværende tidspunkt opgjort til en merudgift på 29,7 mio. kr. i 2025 og over budgetperioden på 62 mio. kr. fordelt med 41,8 mio. kr. på drift og 20,3 mio. kr. på anlæg.

Tabel 1.3 Ny demografiregulering, genopretning af reserver og udfordringer

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Ny demografiregulering	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1
Genopretning af driftsreserven	2,1	2,1	2,1	-0,4	5,9
Vederlagsfri fysioterapi og specialiseret genoptræning	4,5	4,5	4,5	4,5	18,0
Køb og salg af plejehjemspladser	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4
Merforbrug på Politikområde Familie og Unge	6,0	3,0	3,0	3,0	15,0
Merforbrug på Politikområde Handicap og Psykiatri	7,4	14,2	14,8	14,8	51,2
<i>Drift i alt</i>	<i>4,9</i>	<i>10,6</i>	<i>9,7</i>	<i>16,5</i>	<i>41,8</i>
Salgsindtægter - Nivå Bymidte	25,0	35,0	-15,0	-25,0	20,0
Udbudsstrategi for grundsalg i Nivå	-0,2	-0,4	0,3	0,5	0,3
<i>Anlæg, i alt</i>	<i>24,8</i>	<i>34,6</i>	<i>-14,7</i>	<i>-24,5</i>	<i>20,3</i>
I alt	29,7	45,2	-4,9	-8,0	62,0

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Ny demografiregulering jf. befolkningsprognose 2024 (Politikområde Børn, Skole, Ældre og Forebyggelse)

I Fredensborg Kommune demografireguleres budgetterne på de dele af de store velfærdsområder, hvor der er en direkte sammenhæng mellem udvikling i befolkningstallet og udvikling i udgifterne. Demografireguleringen har dermed til formål at sikre fastholdelse af serviceniveauet, uagtet at der kommer flere eller færre børn, unge og ældre.

Det er alene de variable udgifter, som demografireguleres.

For en mere udførlig redegørelse for demografireguleringen af budgetterne henvises til notatet "Demografiregulering 2024 – budget 2025-2028", som er en del af materialesamlingen til budgetseminaret.

Af tabel 1.4 fremgår demografireguleringen af børn, skole og ældre som følge af befolkningsprognosen udarbejdet i februar 2024. Som det fremgår, bidrager demografireguleringen med en merudgift på 1,1 mio. kr. over budgetperioden. Befolkningsprognose 2024 giver isoleret set anledning til en nedjustering af budgettet i 2025-2028, da befolkningstallet stiger mindre end tidligere forudsat.

Der er samlet set dog tale om en opjustering af budgettet i 2025-2028, da enhedspriserne på ældreområdet er steget på stort set alle delområder. Hertil kommer indarbejdelsen af et par nye områder i demografireguleringen på ældreområdet. Ændringer, som Byrådet skal tage stilling til i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-2028 (se endvidere notat om demografiregulering).

Tabel 1.4 Demografiregulering

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Børn	-2,7	-3,2	-4,1	-5,5	-15,4
Skole	0,0	0,7	0,0	0,0	0,7
Skole, SFO	0,2	0,2	0,2	0,2	0,7
Ældre	1,4	1,6	2,0	10,1	15,1
I alt	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Genopretning af reserver

I budget 2024-2027 vedtog Byrådet en driftsreserve på 12,5 mio. kr. og en anlægsreserve på 15 mio. kr. årligt. Tidligere år er begge reserver som udgangspunkt blevet opskrevet til 15 mio. kr. årligt. Såfremt driftsreserven fastholdes til 12,5 mio. kr. årligt, er udgiften til genopretning af reserver på 5,9 mio. kr. over budgetperioden.

Tabel 1.5 Bevillingsreserver

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Driftsreserve	10,4	10,4	10,4	12,9	44,1
Anlægsreserve	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0
I alt	25,4	25,4	25,4	27,9	104,1
Genopretning af driftsreserve	2,1	2,1	2,1	-0,4	5,9
Genopretning af anlægsreserve	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	2,1	2,1	2,1	-0,4	5,9

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Vederlagsfri fysioterapi og specialiseret genoptræning (Politikområde Ældre og Forebyggelse)

Budgettet til fysioterapeutisk behandling demografereguleres ikke, men i takt med, at der kommer flere ældre og at flere børn og unge har behov for fysioterapi stiger udgifterne. Hertil kommer, at der er indgået en ny aftale mellem KL og de privat praktiserende fysioterapeuter om løsning af yderligere opgaver, hvilket også vil presse udgifterne. De forventede merudgifter til fysioterapi og genoptræning er 4,5 mio. kr. årligt.

Køb og salg af plejehjemspladser (Politikområde Ældre og Forebyggelse)

Med baggrund i befolkningsprognosen for 2022 blev der i 2022 udarbejdet en beregning af finansieringsbehovet til kommende plejehjemspladser.

Siden da er befolkningsprognosen justeret to gange, som begge viser, at stigningen i antallet af ældre er lavere end tidligere forudsat. Befolkningsprognosen for 2024 viser et forventet fald i aldersgruppen 65-79-årige i perioden 2024 frem mod 2030. For aldersgruppen 80+-årige forventes der fortsat en stigning i årene frem mod 2030, stigningen er dog noget lavere end antaget i 2022.

Hertil kommer, at behovet for en plejehjemsplads pr. aldersgruppe ses at være faldende, hvilket blandt andet kan tilskrives sund aldring.

Ovenstående faktorer har indflydelse på det forventede plejeboligbehov. Langt størstedelen af kommunens behov for plejeboliger dækkes af kommunens egne plejehjem. Herudover er der afsat midler til køb af plejeboliger i andre kommuner og hos private aktører. Puljen til køb af plejehjemspladser hos andre kan nedjusteres som følge af den reviderede plejeboligprognose.

Tabel 1.6 Fald i budgetteret behov for køb af pladser

mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Nuværende budget	32,4	41,8	49,5	57,7	181,4
Budgetbehov	18,6	29,3	36,8	47,6	132,3
Korrektion	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Som det fremgår af tabellen, vil behovet for at købe plejehjemspladser hos andre helt som forventet stige i de kommende år, men stigningen er lavere end forudsat i den tidligere prognose.

Det skal bemærkes, at den reviderede prognose er baseret på en uændret sundhedstilstand i befolkningen. Hvis der afsættes yderligere midler til investering i forebyggelse og sundhedsfremme blandt kommunens ældre medborgere, vil behovet for plejehjemspladser alt andet lige falde, og budgettet vil kunne reduceres yderligere. Administrationen vil til budgetforhandlingerne fremlægge råderrumsforslag om investering i forebyggelse og sundhedsfremme.

For en nærmere gennemgang af forudsætninger bag plejeboligprognosen henvises til notat herom, som indgår i budgetmaterialet.

Merforbrug på Politikområde Familie og Unge

Administrationen har udarbejdet en orienteringssag til Social- og Sundhedsudvalget om forventet merforbrug og igangsatte udgiftsreducerende initiativer på det specialiserede børneområde. Sagen var på dagsordenen i Social- og Sundhedsudvalget den 27. februar 2024.

Af sagen fremgår, at der i tråd med forventningerne til 2024 forventes et merforbrug på 6 mio. kr. i 2025, hvilket falder til 3 mio. kr. i 2026 som følge af overgangen af en dyr enkeltsag til voksenområdet.

Merforbruget skyldes en forventning om, at det nuværende udgiftsniveau vil fortsætte de kommende år. Fremskrivningen af udgifter tager udgangspunkt i nuværende viden, men er behæftet med usikkerhed, da den reelle til- og afgang er ukendt. Byrådet skal tage stilling til de udgiftsreducerende initiativer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-2028.

Merforbrug på Politikområde Psykiatri og Handicap

Administrationen har udarbejdet en orienteringssag til Social- og Sundhedsudvalget om forventet merforbrug og igangsatte udgiftsreducerende initiativer for det specialiserede voksenområde. Sagen blev behandlet i Social- og Sundhedsudvalget den 27. februar 2024.

Af sagen fremgår, at der er et forventet merforbrug på 3,4 mio. kr. i 2024. I 2025 forventes et merforbrug på 7,4 mio. kr. stigende til 14,2 mio. kr. i 2026 og 14,8 mio. kr. i 2027 og 2028.

Det stigende merforbrug i overslagsårene skyldes, at der i prognosen er taget højde for overgangen fra ungeområdet. I de kommende år er der flere sager, herunder særligt dyre enkeltsager, der overgår til voksenområdet, hvorfor der forventes et øget forbrug. Fremskrivningen af udgifter tager udgangspunkt i nuværende viden, men er behæftet med usikkerhed, da til- og afgang er ukendt. Byrådet skal tage stilling til de udgiftsreducerende initiativer i forbindelse med vedtagelsen af budget 2025-2028.

Der har på tilsvarende vis været fremlagt en sag for Social- og Sundhedsudvalget om et mindre forventet merforbrug på ældreområdet i 2024. Sagen har været behandlet på Social- og Sundhedsudvalgets møde den 27. februar 2024.

Forskydning af salgsindtægter i Nivå Bymidte (Politikområde Anlæg)

Der er i kommunens budget en forudsætning om indtægter i forbindelse med grundsalg i Nivå Bymidte og i perspektivområdet Nivå Skole Nord på samlet 100 mio. kr. i perioden 2025-2031.

Forudsætningerne for en realisering af grundsalg er tæt koblet med realisering af kommunale bygge- og anlægsprojekter i Nivå Bymidte. Konkret betyder den ændrede tidsplan for opførelsen af Generationernes Hus til 2027, at det er nødvendigt at have byggeplads og mulddepoter på de grunde, kommunen budgetterer med indtægter for. Af den grund kan indtægterne for grundsalg tidligst forventes realiseret fra ultimo 2027 og frem.

Det er dog forventningen, at åbningen af en moderne skole i Nivå Bymidte vil afsmitte positivt på det provenu, kommunen kan opnå ved det efterfølgende grundsalg. Her spiller timing i forhold til markedsforhold samt udbudsform og omfanget af udbud også ind. Økonomiudvalget har derfor i 2023 bedt administrationen igangsætte arbejdet med en udbudsstrategi for de kommunale grundsalg i Nivå. Administrationen planlægger at fremlægge en udbudsstrategi for grundsalget i Nivå ved et temamøde i maj og til politisk behandling til sommer. Målet er, at det vil give en større sikkerhed for det kommende provenu i budgetterne, og at det vil medvirke til at sikre både et højere provenu og en højere kvalitet i bymidten.

De forventede grundsalgsindtægter bør således justeres, jf. tabel 1.7, og vil på baggrund af udbudsstrategien blive kvalificeret yderligere, både i forhold til forventede indtægter, anbefalet timing og udbudsform. Tabel 1.8 afspejler tilsvarende forskydning af godkendt udgiftsbudget til udbudsstrategi for grundsalg.

Tabel 1.7 Forventede indtægter i forbindelse med grundsalg

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	I alt
Budget	-25	-35	-10	-10	-10	-10			-100
Nyt bud			-25	-35	-10	-10	-10	-10	-100
Forskel	25	35	-15	-25	0	0	-10	-10	0

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Tabel 1.8 Periodisering af budget til udbudsstrategi for grundsalg i Nivå

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027	2028	2029-2031	I alt
Budget	1,20	0,80	0,70	0,16	0,16	0,48	3,50
Udbudsstrategi, herunder rådgivning om markedsforhold	0,30	0,20					0,50
Anden rådgivning, undersøgelser, landinspektør mv.	0,30	0,40	0,30				1,00
Mægler estimat - 2 pct. af salgspris				0,50	0,70	0,80	2,00
Nyt budget i alt	0,60	0,60	0,30	0,50	0,70	0,80	3,50
Forskel	-0,60	-0,20	-0,40	0,34	0,54	0,32	0,00

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Kommunens serviceudgifter og servicerammen

KL har udmeldt et foreløbigt pejlemærke for Fredensborg Kommunes serviceudgifter i 2025. I KL's foreløbige pejlemærke for servicerammen er der ikke forudsat et løft af servicerammen med baggrund i den stigende demografi. Administrationen har derfor – ligesom tidligere år – tillagt KL's foreløbige pejlemærke for servicerammen kommunens andel af et løft på 1 mia. kr. årligt på landsplan til kompensation for den stigende demografi. I år forventes det, at kommunerne får 1,3 mia. kr. på landsplan til den demografiske udgiftsudvikling for børn, skole og ældre, dog forventes også, at kommunerne vil få en besparelse på administrationsområdet. Administrationsbesparelsen er i dette års tekniske opgørelse af servicerammen skønnet til 0,3 mia. kr. på landsplan, således løftet fortsat forventes at være på 1 mia. kr. årligt.

Administrationen har derfor i følgende opgørelse af servicerammen tillagt servicerammen for 2024 Fredensborg Kommunes andel af 1 mia. kr., som er 6,99 mio. kr. og der er tillagt yderligere 6,99 mio. kr. i alle overslagsår, således at servicerammen får en stigende profil. Med den nuværende beregnede service-ramme er der et råderum i forhold til basisbudgettet på ca. knap 12 mio. kr. i budget 2025, og når udfordringer indarbejdes på knap 7 mio. kr. Råderummet kan dog hurtigt blive udfordret med de mange usikkerheder, som knytter sig til budget 2025-2028, jf. følgende afsnit om usikkerheder.

Tabel 1.9 Administrationens opgørelse af servicerammen for 2025 og serviceudgifter i budget 2025-2028

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
Serviceudgifter i nyt basisbudget	2.477,5	2.490,8	2.515,5	2.538,1	10.021,9
KL's foreløbige pejlemærke for FK's serviceramme	2.489,3	2.496,3	2.503,3	2.510,3	9.999,3
I alt	-11,8	-5,5	12,2	27,8	22,6
Ny demografiregulering	-1,2	-0,6	-2,0	4,8	1,1
Genopretning af driftsreserven	2,1	2,1	2,1	-0,4	5,9
Vederlagsfrifysioterapi og specialiseret genoptræning	4,5	4,5	4,5	4,5	18,0
Køb og salg af plejehjemspladser	-13,9	-12,6	-12,7	-10,2	-49,4
Merforbrug på Politikområde Familie og Unge	6,0	3,0	3,0	3,0	15,0
Merforbrug på Politikområde Handicap og Psykiatri	7,4	14,2	14,8	14,8	51,2
I alt	-6,9	5,1	21,9	44,3	64,4

Note: negativt fortegn=råderum og positivt fortegn=overskridelse af servicerammen

Usikkerheder tilknyttet budgetlægningen

Ny vandløbsregulering/lovgivning

Kommunens 17 (lovpligtige) vandløbsregulativer skal revideres, herunder miljøvurderes efter en nævnsafgørelse. Opgaven er ny og vokset markant. Der er allerede finansieret konsulentbistand på de to første vandløbsregulativer. Administrationen vil med udgangspunkt i disse to moderniserede regulativer opdatere de øvrige 15 regulativer ved egen indsats. Opgaven vil også omfatte klagesager m.v. Ressourcetrækket til opgaven er estimeret til 1 årsværk i 4 år, og der vil blive udarbejdet en sag til fagudvalget i løbet af foråret vedrørende finansiering af opgaven.

Håndtering af vand – "det nye normal"

Der vil komme merudgifter til at håndtere det "nye normal" med længere regnvejrperioder, storme med højvande i Øresund, forhøjet grundvand, skybrud og tørke giver øgede omkostninger og et betydeligt merarbejde for alle parter, der er involveret (krisestab, rådhuspersonale, havnefoged og NSPV). Endvidere ses skader på kommunens anlæg, øget driftsbehov samt øget behov for materiel. Udvalget for Natur, Miljø og Bæredygtigudvikling og Plan-, Trafik- og Klimaudvalget orienteres i april om situationen. I den forbindelse forventes der at blive givet et indledende overblik over ressourcebehovet, herunder behov for en analyse, så indsatsen bliver fokuseret.

Øgede udgifter til vandløbsvedligeholdelse

NSPV har haft øgede udgifter til vandløbsvedligeholdelse, men disse forventes på sigt at stabilisere sig, da der de senere år har været en øget opmålingsfrekvens i forbindelse med de nye regulativer. Desuden forventes der på sigt krav om nedsat grødeskæring. NSPV oplever øgede udgifter til vejafvanding og rensning af udløb til havet, idet vandet fra de øgede nedbørsmængder transporterer mere sediment, blade, grene mv. rundt i afvandingssystemerne. NSPV omfordeler budget mellem politikområderne til at løse opgaverne, men NSPV kan evt. præsentere et øget ressourcebehov.

Forældrebetaling, søskendetilskud og økonomiske fripladser

Forældrebetaling, søskendetilskud og økonomiske fripladser i vuggestuer, børnehaver og SFO'er giver en samlet udfordring på 13,9 mio. kr. over budgetperioden.

Historisk er budgetlægningen af forældrebetalingen korrigeret hvert femte år på grund af afvigelser mellem budget og regnskab. For fremadrettet at komme afvigelserne i forkøbet foreslås ændring i budgetlægning af forældrebetalingen, søskendetilskud og friplads, idet det samtidig erkendes vanskeligheden i at budgetlægge korrekt på disse konti. Forslaget vil blive behandlet i en selvstændig politisk sag i løbet af foråret, men varsles allerede nu, da udfordringen må anses for uomgængelig.

Tabel 1.10 Budgetopretning af forældrebetaling, søskendetilskud og økonomisk friplads

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027	2028
Politikområde Børn	1,6	1,8	1,6	1,5	1,5
Politikområde Skole	1,8	1,8	1,8	1,9	1,9
Samlet budgetopretning	3,4	3,6	3,4	3,4	3,4

Note: "+" er et træk på kassebeholdningen, "-" er en kasseopbygning

Sygeplejen, mere komplekse forløb

Ældrebeholdningen omfatter en gruppe af personer med stor variation i alder, helbred og funktionsniveau. Eksempelvis er der stor forskel på erhvervsaktive og raske ældre personer og meget plejkrævende ældre, som kan være i deres sidste livsfase.

Det stigende antal af plejkrævende ældre med komplekse sygeforløb giver anledning til at der er et øget behov for flere medarbejdere med høj faglighed omkring den enkelte borger. Ofte er der brug for to plejepersoner omkring den ældre ved pleje og behandling. Opgaver, der tidligere blev løst på sygehuse, foregår nu i borgerens eget hjem eller på plejehjem f.eks. iv-behandling og palliation.

En opgørelse på Fredensborg Kommunes plejehjem den 1. januar 2024 viser, at der gennemsnitlig er 25 procent af beboerne, som har brug for to plejepersoner. Det kan give anledning til et øget pres på udgifterne. Fagudvalget vil modtage en sag i løbet af foråret omhandlende det stigende plejebenhov.

Lokaleanalyse på ældreområdet

I budgetvurderingen for 2024 pegede administrationen på, at der er lokale- og

anlægs-mæssige udfordringer på ældreområdet. Udfordringer, som kun vil blive større i de kommende år med baggrund i befolkningsprognosen, der viser en forventet stigning i antallet af ældre over 80 år på ca. 60 procent de kommende 10 år.

Det stigende antal ældre betyder, at der er behov for at håndtere udfordringer med kapacitet, herunder lokaler og udstyr, samt plejehjems- og ældreboliger. Administrationen oplever en stigende efterspørgsel for ældreboliger. Denne udfordring påvirker også hele ældre- og forebyggelsesområdet flow med borgernes forløb, hvor formålet er at få borgeren hen til rette tilbud på rette tidspunkt.

På den baggrund har administrationen igangsat en analyse, der skal beskrive udfordringerne mere indgående og behovet for investeringer. Denne forelægges Byrådet til brug for budgetproces 2025-2028. Analysen vil bestå af to dele.

Del 1 af analysen vil kortlægge en række akutte anlægsudfordringer med forslag til finansiering. Udfordringerne er listet neden for.

- Hjemmeplejen mangler lokaler til at understøtte den organisatoriske opbygning i selvstyrende teams samt generelt pladmangel grundet flere medarbejdere
- Hjemmeplejen og Træning mangler udstyr i form af cykler og biler til medarbejderne grundet flere borgere
- Mad og Måltider er ikke proportioneret til den nuværende situation med øget madproduktion ligesom, at faciliteterne ikke er tidssvarende. Derudover er der også behov for en investering i køkkenudstyr til håndtering af en øget madproduktion
- Træning og Rehabilitering mangler kontorer og træningssale til holdaktiviteter. Dette skyldes blandt andet nye nationale standarder, hvor antallet af bundne opgaver øges, og der er kommet øget pres på arbejdet med kronikerforløb og komplekse borgerforløb
- Lokaler, IT-udstyr og økonomi til digitale sundhedsløsninger. Implementering af teknologiske løsninger som Tele-KOL, TeleHjerter, Digi-Rehab og lignende skaber behov for ressourcer til betjening af udstyr og fjernovervågning af borgere. Det kræver ro og fortrolighed at afholde samtaler med borgere og deraf behov for passende lokaler samt IT-udstyr

Det foreløbige analysearbejde har synliggjort, at ældreområdets lokaliteter og kapacitet også påvirkes af en række nye opgaver og behov, herunder ny lovgivning (den nye ældrelov) og Sundhedsstrukturkommissionens anbefalinger, målsætninger i ældre- og værdighedspolitikken 2023-2026 samt plads til flere personaleressourcer i takt med flere ældre.

Del 2 af analysen vil derfor kortlægge behov og opgaver i fremtidens ældrepleje med henblik på at indstille etableringen af et program for "Fremtidens Ældrepleje" samt finansiering heraf, inspireret af kommunens eksisterende program "Fremtidens Folkeskoler og Dagtilbud".

Programmet vil adressere de store forandringer, kommunens ældrepleje skal arbejde med de kommende år, f.eks. implementering af selvstyrende teams og nye måder at arbejde med visitation og andre større organisatoriske ændringer. Derudover vil programmet også kortlægge udfordringerne med mangel på plejehjemspladser og ældreboliger, som nævnt i indledningen.

Lokaleanalyse på ældreområdet forventes klar til augustseminaret.

Stigerne priser til renovation

I 2023 blev vedtaget en lov, som bevirker, at forsyningsselskaber skal drives på markedsvilkår fra 2025. Fredensborg Kommunes forsyningsselskab Norfors har de seneste år moderniseret anlægget og har derfor en høj restgæld, som de nu har relativ kort tid til at få afdraget. De nye regler træder i kraft 1. juli 2025. Kommunerne bag Norfors er derfor blevet enige om at opkræve højere affaldsgebyrer. De højere affaldsgebyrer rammer også kommunens institutioner. Byrådet fik fremlagt en sag herom på mødet i december 2023 (sag 151). Af sagen fremgik, at institutionerne samlet set får forhøjet affaldsgebyrerne med ca. 2 mio. kr. under forudsætning af, at den nuværende adfærd i forhold til sortering af affald ikke ændrer sig. Byrådet besluttede, at såfremt institutioner ikke kan håndtere merudgiften inden for budgettet, må de budgetansvarlige søge en til-lægsbevilling til at dække merudgifterne.

Administrationen følger udgifterne og vil fremlægge forslag til eventuelle bud-getjusteringer i forbindelse med budgetrevisionen pr. 31. august 2024.

Nivå Bymidte – bevilling af infrastruktur til byudviklingsprojekter

Der er i budgettet afsat 80 mio. kr. til "infrastruktur til byudvikling", konkret møntet på byudviklingsprojektet Nivå Bymidte. Projektet omfatter udover koor-dinering med Generationernes Hus, forsyningsprojekter samt medfinansierende parter og grundejere i Nivå Bymidte (KFI Erhvervsdrivende Fond, Core Property Management og DSB Ejendomme), den nødvendig infrastruktur (veje, byrum, Bygaden, Bystrøget, Stationsforplads og pendlerparkering) samt grønne kiler (Sportskilen og Bynaturkilen).

Den estimerede budgetramme vurderes ikke at kunne holde til at udføre alle in-frastrukturprojekter, herunder i den ønskede kvalitet.

Årsagen til den ændrede budgetvurdering er dels den generelle prisudvikling på anlægsområdet. Blandt andet overstiger rundkørsel på Nivåvej det oprindelige budget med ca. 4,5 mio. kr. Hertil kommer en høj prisudvikling for jordhåndte-ring. Undersøgelse af jordkvalitet og jordbalance i projektområdet viser et væ-sentligt øget finansieringsbehov til håndtering og bortskaffelse af jord.

Nærmere orientering om realisering af projektet forelægges Økonomiudvalget forår/sommer 2024 tillige med sag om mulige afbødende indsatser, der kan ud-skyde eller reducere det øgede finansieringsbehov.

VIBO-retssag

Den 11. januar 2022 blev Fredensborg Kommune idømt at betale en erstatning for uberettiget opsigelse af kontrakt med Boligselskabet VIBO. Fredensborg

Kommune blev i byretten dømt til at betale 4 mio. kr. samt procesrente. VIBO-retssagen er nu berammet til maj 2025, og kommunen risikerer at skulle betale ca. 2,5 mio. kr. inkl. renter og udgifter.

Økonomiaftale om budget 2025

Ifølge mediet NB Økonomi anses det for givet, at regeringen vil give kommunerne dækning til de demografiske udgiftsstigninger til børn, skole og ældre på ca. 1,3 milliarder kroner, svarende til ca. 9 mio. kr. for Fredensborg Kommune.

Derudover bliver en række uafklarede forhold afgørende for rammerne omkring kommunernes økonomi i 2025:

- Størrelsen af det økonomiske råderum bliver fastlagt, når regeringen senest ved udgangen af april indsender det såkaldte konvergensprogram til EU-Kommissionen.
- Besparelser på det specialiserede socialområde og specialundervisning. Regeringen og KL har reelt fået indsigt i Tranæs-udvalgets forslag, men det store spørgsmål bliver, hvor meget regeringen kan og vil gennemføre med virkning fra 2025.
- Finanspolitikken er i år baseret på en såkaldt blød landing, men nye tal fra dansk og international økonomi peger på, at landingen måske bliver så blød, at der er fornyet risiko for øget inflation.

Regeringens krav til administrationsbesparelser i regioner og kommuner

Regeringen har i forbindelse med sidste års økonomiaftale tilkendegivet, at udgifterne til administrative opgaver i kommuner og regioner skal nedbringes med 3 mia. kr. frem mod 2030 med henblik på at finansiere en ekstraordinær ramme til løn og arbejdsvilkår i den offentlige velfærd. I 2024 blev udmøntet 1 mia. kr., hvoraf kommunernes andel var 0,7 mia. kr. svarende til 4,9 mio. kr. i Fredensborg Kommune i 2024. Fordelingen af de resterende 2 mia. kr. kendes endnu ikke. Såfremt den resterende besparelse fordeles tilsvarende mellem kommuner og regioner, vil det svare til en årlig administrationsbesparelse, som stiger med 1,6 mio. kr. årligt i Fredensborg Kommune frem til 2030.

Som en del af økonomiaftalen for 2024 indgik KL og regeringen en samarbejdsaftale om ændret lovgivning, som kan bidrage til at reducere kommunernes administrationsudgifter. I marts 2024 blev der fremlagt de første 56 forslag til lovændringer, som KL og regeringen er blevet enige om. Nu er spørgsmålet så, om regeringen kan opnå flertal for forslagene, herunder hvor hurtigt forslagene kan blive implementeret og dermed bidrage til den allerede vedtagne administrationsbesparelse.

Faldende inflation

I budget 2022 steg inflationen, og kommunerne endte med en ekstra regning på 1,65 mia. kr., da kommunerne ikke blev kompenseret for prisudviklingen i midtvejsreguleringen i 2023.

I Fredensborg Kommune blev det besluttet af Byrådet, at budgettet ikke blev fremskrevet svarende til den reelle prisudvikling. Dette betød, at de stigende priser gav en "skjult" rammebesparelse i kommunens budget i 2022 svarende til

ca. 12 mio. kr. Dette har betydet, at en række områder er blevet udfordret i forhold til at overholde deres budget. Alt tyder heldigvis nu på, at inflationen er blevet vurderet for højt i 2023 med 650 mio. kr. og i 2024 med ca. 100-150 mio. kr., hvilket har bidraget til at lette presset på budgetterne. Såfremt der ikke sker en efterregulering af kommunernes budgetter i midtvejsreguleringen, vil det svare til en budgetforbedring på ca. 5,3 mio. kr. for Fredensborg Kommune.

Midtvejsregulering af budget 2024

Der er på nuværende tidspunkt kun udsigt til en mindre negativ midtvejsregulering af bloktilskuddet.

På beskæftigelsesområdet har der i forhold til forudsætningerne i økonomiaftalen været et fald i ledigheden, men en nogenlunde tilsvarende stigning i førtids- og seniorpension samt et væsentlig mindre fald i antallet af personer på sygedagpenge i forhold til forudsat i økonomiaftalen for 2024.

Hvorvidt kommunerne vil få en negativ midtvejsregulering, afhænger derfor af, om prisudviklingen falder yderligere frem mod økonomiaftalen. Såfremt prisudviklingen bliver som forventet på nuværende tidspunkt i 2024 – og der derfor kun er tale om et mindre beløb – er der tradition for, at KL kan forhandle sig frem til, at dette ikke skal afregnes. Midtvejsreguleringen indgår som en del af økonomiaftalen for 2025 og udmeldes medio 2024.

Beskæftigelsesområdet i Fredensborg Kommune

Som det er tilfældet på landsplan, så ses der også i Fredensborg Kommune en stigning i udgifterne til førtidspension. Det modsvares i et vist omfang af mindre udgifter til andre typer af ydelser på beskæftigelsesområdet, dog ses der ikke et fald i sygedagpenge, som det forventes på landsplan. Området er ligeledes opmærksomme på, at der i 2025 kommer en ny kontanthjælps- og sygedagpengereform, som vi endnu ikke kender konsekvenserne af.

Det vurderes, at udgifterne til beskæftigelsesområdet samlet set vil blive højere end hidtil forudsat i budgetperioden. På nuværende tidspunkt forventes merudgifter i størrelsesorden på ca. 10 mio. kr. årligt.

Administrationen følger udviklingen tæt og vil komme med et opdateret bud på udfordringen i forbindelse med budgetseminaret i august måned.

Sanktioner i forhold til service- og anlægsrammen

Spændet mellem de aftalte rammer og kommunernes forbrug er kraftigt mindsket igennem de seneste år. Dette betyder, at risikoen for sanktioner er blevet større i forhold til tidligere.

Kommunerne kan få en sanktion på såvel budgettet som regnskabet. Sanktionen i forhold til en overskridelse af servicerammen – når budgetterne vedtages – er som udgangspunkt kollektiv. Sanktionen i forhold til en overskridelse af regnskabet vil blive fordelt med 60 procent til de kommuner, som har overskredet deres serviceramme (vedtaget budget), og 40 procent vil blive modregnet

kollektivt i kommunernes bloktilskud. I forhold til kommunernes overholdelse af anlægsrammen er der ikke vedtaget en sanktion, men regeringen har ved flere lejligheder italesat, at dette vil ske, såfremt kommunerne ikke overholder aftalen.

De foreløbige prognoser for regnskab 2023 viser, at kommunerne samlet set har et mindreforbrug på 1 mia. kr. under servicerammen, men et merforbrug på 1,3 mia. kr. på anlægsrammen.

Anlægsprogrammet

I budget 2024 var kommunernes samlede anlægsramme på 19,3 mia. kr. Det forventes ikke, at anlægsrammen forhøjes i den kommende økonomiaftale for budget 2025, da en øget aktivitet i samfundet kan øge risikoen for en stigende inflation. KL har udmeldt foreløbige pejlemærker for kommunernes anlægsudgifter i 2025. Her er det foreløbige pejlemærke for Fredensborg Kommunes anlægsudgifter 135 mio. kr. i 2025.

Tabel 1.11 Anlægsbudget 2025-2028

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	I alt
KL's foreløbige pejlemærke for FK's anlægsramme	135,0	135,0	135,0	135,0	539,9
Anlægsudgifter	249,2	402,4	208,7	128,4	988,8
Forskel	114,2	267,4	73,8	-6,6	448,8

Note: negativt fortegn=råderum og positivt fortegn=overskridelse af anlægsrammen

Som det fremgår, er anlægsbudgettet næsten dobbelt så stort som KL's pejlemærke for Fredensborg Kommunes anlægsudgifter i 2025. Årsagen til det høje anlægsbudget i budget 2025-2028 skyldes primært udviklingen af Generationernes Hus samt Fremtidens Daginstitutioner og Folkeskoler.

Der er ingen tvivl om, at kommunens anlægsprogram vil komme under pres, når kommunerne skal blive enige om en fordeling af anlægsrammen i forbindelse med den fælleskommunale budgetkoordineringsproces.

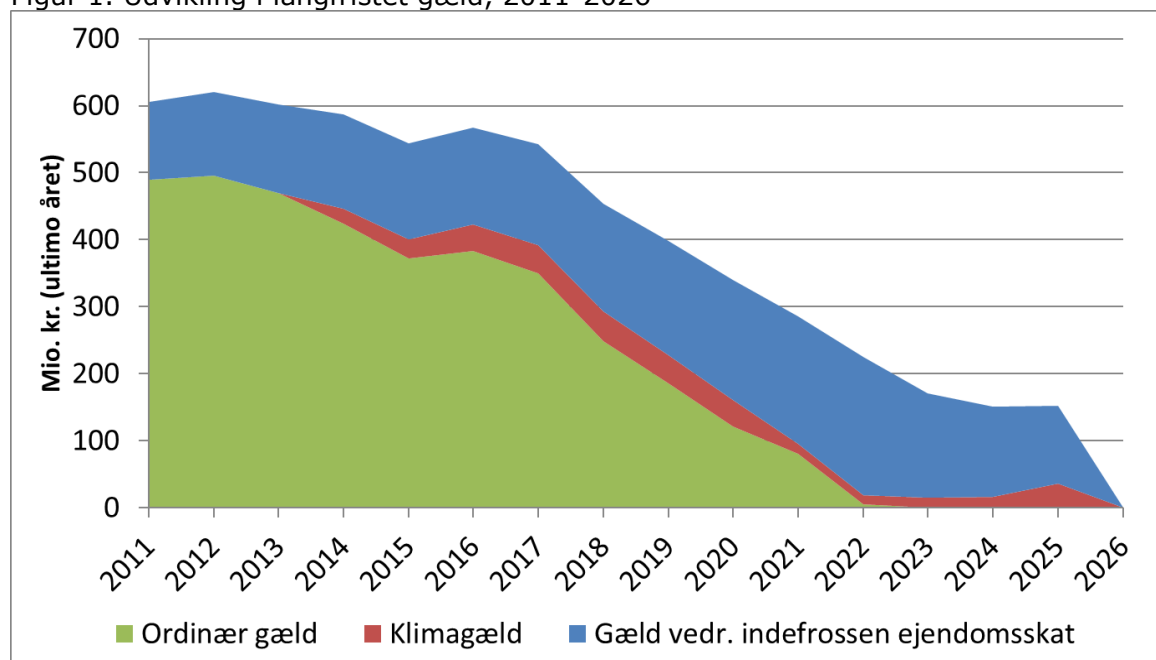
Gæld

I løbet af 2023 blev Fredensborg Kommunes langfristede gæld nedbragt med 53,3 mio. kr. Primo 2024 udgjorde kommunens langfristede gæld dermed 171,3 mio. kr., heraf klimagæld på 14,7 mio. kr. samt gæld vedrørende indefrossen ejendomsskat på 156,6 mio. kr. Kommunens ordinære gæld blev afviklet i 2023.

Gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat betragtes som et lukket system, hvor gælden modsvares af tilsvarende fordringer på borgerne. Det forventes, at staten godtgør kommunens tilgodehavende ejendomsskat ultimo 2026, hvorefter såvel gæld som fordringer for kommunen bortfalder, idet det forudsættes, at det godtgjorte tilgodehavende anvendes til at indfri gælden.

Figur 1 nedenfor viser udviklingen i kommunens langfristede gæld fra 2011 til 2026, hvor det forventes, at kommunen er gældfri.

Figur 1. Udvikling i langfristet gæld, 2011-2026

Note: Den langfristede gæld er opgjort eksklusive gæld vedrørende finansiel leasing, som betales over driften. Desuden er den langfristede gæld eksklusive et lån i KommuneKredit, som betales af Fredensborg Forsyning. Endelig er den langfristede gæld eksklusive gæld vedrørende lønmodtagernes feriemidler.
 Note: Gælden vedrørende indefrossen ejendomsskat er opgjort som kommunens langfristede gæld fratrukket klimagæld. Kommunens tilgodehavende ejendomsskat, som også omfatter påløbne renter, overstiger kommunens gæld vedrørende indefrossen ejendomsskat.

Figuren indeholder følgende antagelser:

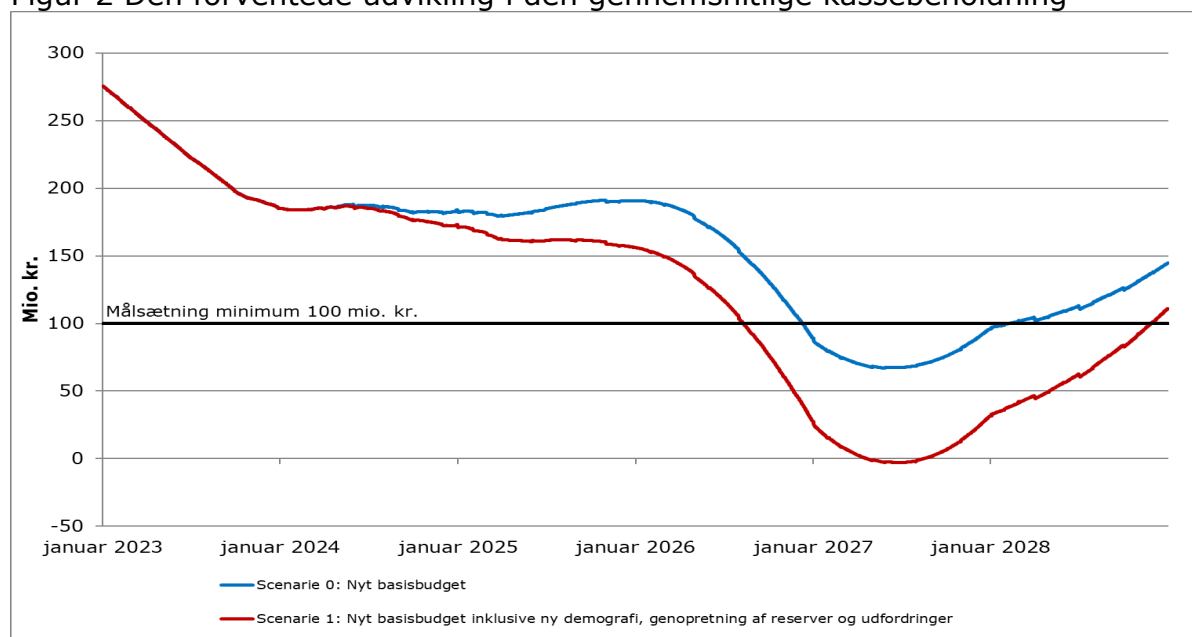
- I 2024 er det antaget, at kommunen optager et lån på 16,3 mio. kr. vedrørende indefrossen ejendomsskat i 2023. Det er antaget, at lånet optages med en maksimal løbetid på 25 år.
- Det er antaget, at kommunen optager klimagæld for 4,5 mio. kr. i 2024, for 23,6 mio. kr. i 2025 og for 6,6 mio. kr. i 2026. Det er antaget, at lånene optages med en løbetid på ti år. Løbetiden ved lån til energiinvesteringer skal afspejle det, som lånene finansierer, dvs. at løbetiden skal svare til den gennemsnitlige tilbagebetalingstid på energiinvesteringerne.
- I 2026 er det antaget, at kommunens restgæld vedrørende indefrossen ejendomsskat og klimagæld indfries, idet det er antaget, at kommunen ultimo 2026 får godtgjort sin tilgodehavende ejendomsskat af staten, hvorefter gælden kan indfries.

Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning

Før indarbejdelse af driftsudfordringerne dykker kommunens gennemsnitlige kassebeholdning midlertidigt til 66 mio. kr. i maj 2027, dvs. ikke langt fra det vedtagne niveau for kassebeholdningen i budget 2024-2027 (scenarie 0). Hvis de forventede driftsudfordringer indarbejdes i budgettet, vil målsætningen for den gennemsnitlige kassebeholdning gå under nul i april 2027. I november 2028 lever den gennemsnitlige kassebeholdning igen op til Byrådets målsætning på en gennemsnitlig kassebeholdning på 100 mio. kr. (scenarie 1). Skønnet over likviditetsudviklingen er dog behæftet med stor usikkerhed, indtil betalingsplan for Generationernes Hus er indarbejdet, og indtægtssiden bliver opdateret.

Figur 2 Den forventede udvikling i den gennemsnitlige kassebeholdning

Administrationens 1. budgetvurdering understøttes af følgende notater:

- Befolkningsprognose 2024
- Notat om demografiregulering af kommunens budget
- Anlægsoversigter (4-årig og 10-årig)

KL har udarbejdet en ordforklaring til de tekniske budget-termer. Denne kan du finde på: <https://www.kl.dk/oekonomi-og-administration/oekonomi-og-sty-ring/kommunal-oekonomi-a-z>